

CAMIL PETRESCU - *Noua structură și
opera lui Marcel Proust* (Teze și antiteze, ed.
Fundației Regale, București, 1936)

Trăsăturile principalelor tipuri de roman

Prof. Nicula Vasilica Nelia

- **ROMANUL
OBIECTIV**

- **ROMANUL
SUBIECTIV**

– creat de Balzac

– creat de Proust

- Este scris la **persoana a III-a**

- Este scris la **persoana I**, persoană asociată cu sinceritatea și autenticitatea.
- „Eu nu pot vorbi onest decât la persoana I” (C. Petrescu)

- **Naratorul este omniscient.**

- **Naratorul este și personaj; omniprezența este înlocuită de pluriperspectivism și confesiune.**

- Romanul este o **frescă socială**, o prezentare monografică a unei epoci, folosind ca tehnică principală **observația realistă**; romanul dobândește astfel valoare documentară.
- Având forma unui **jurnal** și folosind ca tehnică **introspecția**, romanul are ca teme predilecte dramele existențiale, izvorâte din lipsa comunicării, din eșecuri sentimentale, din căutarea unor idealuri, precum binele suprem, dreptatea absolută, iubirea pură etc.

- Pune accentul asupra **faptelor, evenimentelor și construcția personajului.**

- Este un „**dosar de existențe**”; redă **gânduri, amintiri, idei**, explorând zonele **profunde ale psihicului.**

- Evenimentele se distribuie **cronologic și gradat**, de la expozițiunea amplă spre deznodământ, în funcție de **memoria voluntară și timpul obiectiv**.

- Evenimentele sunt puține la număr și sunt prezentate **acronologic**, în funcție de memoria involuntară sau afectivă și timpul subiectiv.

- Personajele sunt tipuri umane sau simboluri, reprezentative pentru o întreagă categorie de indivizi, surprinși în modul lor specific; predomină cele preluate din clasicism: avarul, parvenitul, arivistul.

- Personajele sunt firi singulare, intelectuali lucizi, aflați în conflict cu restul lumii.

- Este roman realist, de creație, cu o construcție monumentală, care surprinde **comportamentul** personajului principal.

- Este roman **psihologic, analitic**, care surprinde **psihologia** personajului narator.

Poetica noului roman conține șapte criterii:

- **Sincronizarea** literaturii cu filosofia și psihologia epocii;
- Literatura este un **mijloc de cunoaștere absolută a sinelui**; nu putem cunoaște nimic absolut decât răsfrângându-se în noi înșine;
- **Autenticitatea**, concept care echivalează cu realitatea trecută prin conștiința proprie: „singura realitate pe care o pot povesti este realitatea conștiinței mele, conținutul meu psihologic”. În scopul realizării autenticității se folosesc documente personale intime: scrisori, jurnale.

- **Substanțialitatea** manifestată în esențe concrete ale vieții;
- **Narațiunea la persoana I**: „eu nu pot scrie decât propriile mele senzații, propriile mele imagini. Eu nu pot vorbi decât la persoana I”.
Sursele acestor idei sunt filosofia franceză prin Henri Bergson și filozofia engleză prin Edmund Husserl.
- **Relativismul** manifestat prin înmulțirea perspectivelor, a punctelor de vedere în jurul aceluiași obiect;
- **Anticalofilia** (împotriva scrisului frumos, estetizant): literatura trebuie să fie scrisă într-un stil net, precis, totul să fie notat la întâmplare, ca într-un proces verbal.